

Handläggare
Davidsson Per (KLK)
Håkansson Katarina (UBF)

Datum
2017-04-04

Diarienummer
UBN 2017-1615

Utbildningsnämnden

Motion av Jonas Segersam och Martin Wisell (båda KD) om arbetsmiljön inom barnomsorgen

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Jonas Segersam och Martin Wisell (båda KD) föreslår i motion, väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 12 december 2016, att uppdrag ges till utbildningsnämnden:

- genomföra en genomgripande utredning av arbetsmiljösituationen inom kommunens alla förskolor, där bland annat ljudtrötthet och stress ska mätas,
- utifrån utredningen snabbt återkomma med relevant åtgärdspaket som minskar de arbetsmiljöproblem som identifieras,
- i samma syfte minska barngruppernas storlek.

Motionen **bilägges**.

Föredragning

En bra arbetsmiljö inom förskolan är en förutsättning för att barnen ska ges goda förutsättningar för utveckling och lärande och för att Uppsala kommun ska kunna vara en attraktiv arbetsgivare. Sjukfrånvaron har den senaste tiden varit hög inom förskoleverksamheten, både jämfört med andra kommuner och jämfört med andra verksamheter inom utbildningsnämndens område. Nämnden lägger därför särskilt fokus på det systematiska arbetsmiljöarbetet i den verksamheten.

En riktlinje för hälsofrämjande arbetsmiljö antogs av kommunstyrelsen i maj 2015, som ett styrande dokument för att nå ett kvalitetssäkrat arbetsmiljöarbete. I riktlinjerna formuleras kommunens ambition och inriktning när det gäller hälsofrämjande arbetsmiljö.

Alla chefer och skyddsombud har hösten 2016 utbildats i systematiskt arbetsmiljöarbete. Utbildningen är återkommande för att fånga upp nya chefer. En medarbetarundersökning genomförs våren 2017. I den ställs frågor både om den fysiska arbetsmiljön samt om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Våren 2017 genomförs också en kartläggning på alla förskolor gällande förskollärares planeringstid, både egen tid och tid med arbetslaget.

Resultaten kommer att ligga till grund för handlingsplaner som utarbetas utifrån varje förskolas behov. Resultaten bildar ett underlag i det systematiska arbetsmiljöarbetet både på varje förskola och på kommunövergripande nivå.

Utöver det generella arbetet har en kartläggning genomförts vid några förskolor med hög korttidssjukfrånvaro. Ett av syftena med kartläggningen var att ringa in vad sjukfrånvaron beror på. Det framkom att orsakerna var dels av fysisk och dels psykosocial art. Samma orsaker kan man se i hela landet när det gäller sjukfrånvaro i förskolan.

Sjukfrånvarostatistiken i förskolan visar att det är barnskötare som står för den högsta sjukfrånvaron, men också förskollärarna har en högre sjukfrånvaro än genomsnittet i kommunen. Långtidssjukfrånvaron är högst i åldersgruppen 50-65 år och korttidssjukfrånvaron är högst i den yngsta åldersgruppen dvs 20-26 år.

Resultatet av kartläggningen samt den höga sjukfrånvaron hos framförallt barnskötare, bildade grund för projektet "Friska Förskolor" som startade 2016. Under ett års tid avsätts resurser för att utföra specifikt riktade insatser vid fem förskolor med hög sjukfrånvaro. Till insatserna hör samtal med sjukskriven medarbetare efter 3 dagar och 1 månad, insatser för gruppdynamik och konflikthantering, fokus på hygienrutiner med mera. En enkät med frågor om den psykosociala arbetsmiljön kommer att genomföras vid de deltagande förskolorna i början och i slutet av projektet.

Ytterligare några förskolor prövar under vintern 2016-17 att bekosta vaccination mot influensa för alla medarbetare som vill.

Målet är att systematiskt följa upp effekten av de utförda insatserna, dels i form av att sjukfrånvaron går ner och dels i form av att resultatet av den psykosociala enkäten förbättras. Tanken är att därefter kunna besluta om samma insatser skulle kunna vara effektiva för att minska sjukfrånvaron inom hela förskoleverksamheten.

Att minska barngruppernas storlek har varit en viktig ambition för kommunen de senaste åren. Att fortsätta det arbetet finns med som ett uppdrag i utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2017. Den nationella satsningen med statsbidrag för mindre barngrupper i förskolan har möjliggjort mindre barngrupper. Statsbidraget har också möjliggjort att personal har fått kompetensutveckling och handledning. Antalet barn per medarbetare har i den kommunala förskolan som helhet sjunkit från 5,7 år 2015 till 5,3 år 2016.

Sammanfattningsvis bedöms att de redovisade insatserna ovan tillgodoser intentionerna i motionen.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Motion angående arbetsmiljön inom barnomsorgen

Studier visar att utbrändhet och ljudtrötthet är vanligare inom barnomsorgen än inom andra yrken. Om arbetsmiljön är dålig för personalen kan vi utgå från att den också är dålig för barnen. Därför anser vi att det är hög tid att särskilt utreda arbetsmiljön på kommunens förskolor.

År 2011 genomfördes en studie av Fredrik Sjödin m fl i Umeå. Den slog fast att de höga stressmiljöerna i förskolan slår hårt mot personalens hälsa och att det finns mer ljudtrötthet och allmäntrötthet än i andra yrken, detta tillsammans med oroande höga stressnivåer, som höjs redan innan de går till jobbet och sjunker inte förrän sent på kvällen. Det borde vara högt prioriterat av varje arbetsgivare att motverka detta.

Enligt Lärarförbundets förra ordförande Eva-Lis Sirén är det nästan dubbelt så vanligt med stressrelaterade sjukdomar för förskollärare och lärare i fritidshem än jämfört med andra yrkesgrupper. Enligt statistik från Försäkringskassan var det 2014 nästan dubbelt så vanligt med sjukskrivningar för psykiska diagnoser för personal inom barnomsorgen än för arbetsmarknaden i sin helhet. Ökningen är 27% på bara fem år.

För år 2015 låg Uppsala kommun på 16,3 barn per barngrupp i snitt. Skolverkets allmänna rekommendationer är sex till tolv barn mellan ett och tre år, och nio till 15 barn för barn mellan fyra och fem år. Häri återfinns med stor sannolikhet orsaken till varför personalen blir ljudtrötta, därför är minskade barngrupper ett viktigt verktyg i arbetet mot en lugnare arbetsmiljö för alla inblandade.

Barnens tre första år lägger grunden för utvecklingen resten av livet. Det har att göra med kognitiv utveckling men även emotionell utveckling. Relationen mellan personalen och barnen är det som måste stå i centrum. För att små barn ska kunna knyta an behöver personalen ha tid för vart och ett utav dem.

I samband med den skoldialog som Utbildningsnämnden genomfört under 2016 har flera värdefulla synpunkter inkommit från personalen inom förskolan. En del som lyfts fram är behovet av att arbeta mer aktivt och strukturerat med arbetsmiljön. Storleken på barngrupper påverkar arbetsmiljön och synpunkter om problem med låg grundbemanning och stora barngrupper tas upp i dialogerna.

Arbetsmiljösituationen i förskolan är både en fråga om barnens uppväxtvillkor och om goda arbetsvillkor för kommunens medarbetare. Om Uppsala kommun menar allvar med att vara en attraktiv arbetsgivare är det vår skyldighet att se till att arbetsmiljön är god.

Kristdemokraterna föreslår Kommunfullmäktige att uppdra till Utbildningsnämnden

Att genomföra en genomgripande utredning av arbetsmiljösituationen inom kommunens alla förskolor, där bland annat ljudtrötthet och stress ska mätas

Att utifrån utredningen snabbt återkomma med relevant åtgärds paket som minskar de arbetsmiljöproblem som identifieras

Att i samma syfte minska barngruppernas storlek

Uppsala den 12/12 2016

Jonas Segersam (KD)
Kommunalråd

Martin Wisell (KD)
Ledamot Kommunfullmäktige